A Bölcsészkari Idegennyelvű Lektorátus munkájáról

Pártunk III. kongresszusának útmutatásai azt a feladatot állították egyetemeink és főiskoláink elé, hogy növeljék a hallgatók tanulmányi színvonalát, fokozottabb önállóságra és kezdeményezésre, a tudományos munka módszereinek elsajátítására neveljék a hallgatókat. E feladat megvalósításának egyik eszköze *az idegen nyelvek oktatása, melyeknek ismerete hozzáférhetővé teszi a hallgatóság részére az élenjáró szovjet tudományos irodalom és más idegen nyelven megjelent szakirodalom termékeit* s segíti *az önálló munkára való készség kifejlődését.* A Központi Vezetőség határozata és az új kormányprogramm szellemében az 1954—55. tanév kezdete előtt az a feladat állt valamennyi felsőfokú tanintézmény előtt, hogy az idegennyelvi oktatást szervesen bekapcsolja a magasabb színvonalú egyetemi és főiskolai munka egészébe. Az Oktatásügyi Minisztérium még a tanév kezdete előtt, felmérve a felsőoktatásügyi intézményekben folyó idegennyelvi oktatást, elrendelte

a kötelező orosz nyelvoktatás

mellett a nyugati angol, francia, német stb.) nyelvek fakultatív oktatását.

A rendelkezés eredményeképpen a bölcsészkari Orosz Lektorátus munkáját ebben a tanévben az Idegennyelvi Lektorátus veszi át. A lektorátus munkakörének kiszélesedése új feladatokat állított a lektorátus dolgozói elé. Amellett, hogy *munkásságának súlypontja továbbra is az orosz nyelv kötelező oktatása, a lektorátus ellátja a fakultatív nyelvek oktatását is.* Ugyancsak a lektorátus végzi az aspiránsképzés keretében előírt nyelvi oktatást is. Ilyenmódon a lektorátus jelenlegi óraszáma heti 62 óra, a tavalyi 43-mal szemben. A nyugati nyelvek oktatásához szükséges személyi változásokon túlmenően jelentős fejlődést jelent a lektorátus életében a karhoz való szerves kapcsolása, új elhelyezés, ami lehetővé teszi önálló könyvtár megszervezését, a kar oktató-nevelő munkájába való teljes beilleszkedést.

A lektorátus dolgozói mind orosz, mind idegennyelvi vonalon szakmai továbbképzésben vesznek részt, módszertani munkájukban pedig a legújabb szovjet módszertani eljárásokat alkalmazzák. Mint ismeretes, egyetemi oktatásunkban egyre több súlyt fektetünk a hallgatók önálló foglalkoztatására, az anyagban való alaposabb elmélyedésre. A gyakorlatban ez a középiskolás módszerek fokozatos felszámolását jelenti.

Az idegennyelvek oktatásában

is ez a cél, *az átmenet azonban lassúbb, mint az elméleti tárgyaknál.* A tárgy természetére és a heti 2 órás keretre való tekintettel különösen a nyelvtanítás első és második évében nem mellőzhető az anyag feldolgozásának begykorlásának és ellenőrzésének középiskolás módja. A szakszövegekre való áttérés kapcsán azonban mindinkább előtérbe kerül a hallgatók önálló foglalkoztatása. A tanár munkája azonban itt sem lehet pusztán szövegmagyarázat, hanem a nyelvoktatás eredményességének biztosítására *feltétlenül szükséges az előző óra anyagából rövid beszámolót kérni egyéni feleltetés formájában.* Ezt az elvet határozottan le kell szögezni, különösen azért, mert a hallgatóság körében néha ellenállás mutatkozik e jól bevált gyakorlati módszer ellen.

A lektorátus munkaterve előírja a hallgatók tanulmányi és fegyelmi helyzetének kéthavonként történő értékelését. Október végén valamennyi csoportban dolgozatot írattunk, az eddigi eredményt számszerűen értékeljük és az eredményeket a hallgatók tudomására hozzuk, hogy ezzel is fokozzuk hallgatóink munkakedvét.

A fegyelmi helyzet terén különösen a hiányzások ellenőrzésében vállal a lektorátus komoly szerepet. A hallgatók életének, munkájának többoldalról való megismerése céljából elmegyünk a DISZ-gyűlésekre, meglátogatjuk a marxista-leninista szemináriumokat, katonai órákat és elmegyünk a kollégiumokba is, hogy közelebbről megismerkedjünk hallgatóink szociális helyzetével.

Az újonnan szervezett Idegennyelvi Lektorátusok előtt komoly, sokrétű feladat áll. Pártunk és az állami szervek támogatása és irányítása mellett a bölcsészkari lektorátus dolgozói minden tőlük telhetőt el fognak követni, hogy e feladatokat sikeresen megoldják.

dr. Rakonczai János
vezető lektor

Búcsú a kedvesemlékű iskolától

Szép októberi nap van. Az áttetsző fényű őszi napsütésben olyan jó emlékezni. Az újszegedi liget pompás színű és illatos koszorúja kedves emlékűvé teszi iskolázkat. De nemcsak ez, hanem a munka és a nehéz tudományokkal való birkózás is. Akiknek távozniok kell ,maradni szeretnének még. Most is 69 lányunk mond búcsút iskolánknak, hogy felvegyék a harcot az élettel. Igen, az élettel kell megvívni harcukat, hogy egyre kevesebb kis koporsót kísérjenek szívbemarkoló zokogással az anyák. Ez a nagy és nemes feladat az, amire 69 új védőnő vállalkozott.

Mindannyian féltő gonddal és szeretettel bocsátjuk útjukra őket. Ezt a szeretetet érezték akkor, amikor képesítő vizsgájuk alkalmával iskolánkat nagy kitüntetés érte. Dr. Zsoldos Sándor egészségügyi miniszter elvtárs az oklevél kiosztó ünnepélyen szólot új védőnőinkhez. Utravalóval, tanáccsal látta el őket. Oktató-nevelő munkánk iránt elismerését tolmácsolta, s ebből az alkalomból „az egészségügy kiváló dolgozója" című kitüntetést adományozta az iskola dolgozóinak. Iskolánk igazgatója: Bakonyszegi Etelka kiváló vezető-nevelő munkájáért a régebbi kormánykitüntetése mellé kapta az újabb elismerést egészségügyi kormányzatunktól. Nyerges Klára a nevelők közül részesült kitüntetésben, kiváló nevelő-tanító munkájáért. Orvoselőadóink közül három kapta meg ugyancsak az egészségügy „kiváló dolgozója" kitüntetést.

Azzal búcsúzunk ifjú védőnőinktől, hogy öregbítsék iskolánk jó hírnevét, s legyenek büszkék arra, hogy a minisztérium vándorzászlajával kitüntetett éliskolában szerezték meg oklevelüket, s legyenek bátor harcosai a magyar egészségügynek.

Mi biztosak vagyunk abban, hogy nem csalódunk bennük, és szeretettel fognak visszaemlékezni az itt eltöltött szép napokra.

LAKATOS ILONA
tanító-védőnő

A SAJTÓFELELŐSÖKHÖZ

Felhívjuk sajtófelelőseink figyelmét, hogy lapunk minden második kedden pontosan megjelenik. Sajnos az utóbbi időben azt tapasztaljuk, hogy egyes sajtófelelősök megfeledkeznek kötelességükről: a pontosan megjelenő lapot több napos késéssel viszik el szerkesztőségünkből, így természetesen olvasóink sem kapják idejében kézhez. Továbbá arra kérjük a sajtófelelősöket, hogy az előfizetési díjakkal és a nyugtákkal a legrövidebb időn belül számoljanak el. Az előfizetési kampányt lezártuk. Az elszámolás halogatása a lap további megjelenését gátolja.

Az illetékes DISZ- és szakszervezeti vezetőktől pedig azt kérjük, hogy ellenőrizzék a lapterjesztést és figyelmeztessék a terjesztőket a pontos és gyors elszámolással kapcsolatos anyagi felelősségükre.

Szerkesztő Bizottság

A Diákklub műsora:

November 3., 20 órakor: TTK Ismeretterjesztő előadás. (Rendezi: TTK).

November 10., 20 órakor: Orvosegyetemi ismeretterjesztő előadás. (Rendezi: Orvosegyetem).

November 13., 20 órakor: Műsoros est, utána tánc. (Rendezi: Főiskola.)

Rendezvényeinkre mindenkit szeretettel várunk.

Vezetőség

Látogatás a Főiskola I. éves ének-zene szakos hallgatóinál

A Pedagógiai Főiskola ének-zene tanszéke felé kanyargós folyosó vezet, aki először jár erre, attól fél, hogy nehezen találja meg visszafelé az utat. Mégis nagyon könnyű nyomára találni, a muzsika messzeható hangjai elébe mennek a folyosón közeledőnek, hívják, és jelzik, merre kell mennie. S ha a tanszék folyosóira érünk, már külön tudjuk választani a messziről csak összezúgó hangokat. Az egyik teremből vidám kánonok csendülnek ki, friss, üde hangokon. A másik teremben Bach Inventióját gyakorolja valaki zongorán. S a harmadikban éppen zenei szakkör van, Liszt: «Les Preludes»-ét hallgatják hanglemezről.

A zongora mellett fekete, csillogószemű kislány ül. Szinte megsértődik, mikor megkérdezzük tőle, hogy érzi magát a Főiskolán. Még ha elküldenének, sem mennék el innen — mondja, — minden nap nagy örömmel jövök be. A körénk csoportosuló I. évesekből csak úgy árad a szó. Mesélnek az elmúlt két hónap gazdag élményeiről. Beszélnek a zeneelméleti órákról, ahol a klasszikus ellenpont tanulásával az évszázadokkal ezelőtti zene titkai oldódnak fel előttük. Fáradságos, nehéz feladat lenne ez, de a tárgy kitűnő előadója, a tanszék vezető tanára mindent olyan szemléletessé és világossá tesz, hogy talán a legnehezebb tárgy órái éppen a legderűsebbek, a legfeloldottabbak.

Az ének órákon is nagy zenei élmény-anyag gyűlik össze. Óráról-órára számtalan olyan mesterfogás kerül elő, melyet nagy gonddal raktároznak fel a leendő énektanári munkájukhoz. A kargyakorlat óra a II. évben induló karvezetést készíti elő. Szebbnél-szebb művek, népdalok, kánonok, biciniák szólalnak itt meg. Az igényes művészi kidolgozás, mélyreható esztétikai elemzés egyelőre az ő előadásukat teszi színessé, tartalmassá, jövőre a karvezetés órákon már egymást váltogatva dirigálnak, s kívánják meg mindezt társaiktól. Megkezdődtek a hangképzés órák is, elméleti és gyakorlati foglalkozásokon ismerkednek a szép éneklés helyes technikai követelményeivel.

Bár az általános iskolai énektanárképzés központjában az énekes tárgyak állnak, komoly színvonalú hangszeres képzés is folyik. Mindenkinek kell tanulni zongorázni, de ez a »kell« nem kényszerűséget jelent, amit az is mutat, hogy a tanszék zongorái csak nagyritkán üresek, pedig szép számban állnak rendelkezésre. Mindenki kihasználja a gyakorlás gazdag lehetőségeit.

Különös büszkeség csillan fel a hallgatók szemében, ha a beszélgetés a Főiskola énekkarára terelődik. Hogyne, hiszen alig néhány hete vesznek részt benne és máris az az öröm érte őket, hogy a rádióban visszahallgathatták saját éneküket, s nem is egy mindennapi alkalommal, hanem Szeged felszabadulásának 10. évfordulója alkalmával közvetített ünnepi műsor keretében. Lelkesen beszélnek a kórus ezévi gazdag programmjáról, érzik, hogy a főiskolai énekkar gazdag hagyományai őket is sokra kötelezi. A folyosón, a tantermek falain ott sorakoznak az elmúlt évek győztes kultúrversenyeinek, sikeres szegedi, budapesti és vidéki hangversenyek emlékei, serlegek, emléklapok, fényképek. Nagy tabló örökíti meg az elmúlt év felejthetetlen élményét, Kodály: Psalmus Hungaricus-ának első szegedi bemutatóját, amelyet Ferencsik János vezényletével Kodály Zoltán jelenlétében adtak elő. Az I. éves hallgatók komolyan dolgoznak azért, hogy az ő munkájuk is ebben az évben újabb sikereket készíthessen elő.

De egy panaszuk is van. Miért csak a II. évesek részére van zenei szakkör, miért nem vehetnek ők is részt benne? Fáj a szívük, amikor a II. évesek mesélik, hogy ott mi minden szépet hallanak. Ez az egy panasz is a tudásvágyról, a muzsika lelkes szeretetéről beszél. De ez a kérés hamar teljesedik. A II. félévben a legjobbak már közülük is a zenei szakkör tagjai lehetnek.

Búcsúzóul ehhez a lelkes, szeretetteli tanuláshoz sok sikert és sok örömet kívánunk.

Kritikánk nyomán...

Szeptember 28-i számunkban hírt adtunk arról, hogy a Kórbonctani Intézetnek nincs melegvize. Értesülésünk szerint az Orvoskari Gazdasági Hivatal kritikánk nyomán megkezdte az Intézet igényeinek kielégítését, ami nagy megelégedést váltott ki az intézet dolgozóinak körében. Sajnos, adatokat közölni nem tudunk, mivel a Kórbonctani Intézet lapunk számára nyilatkozni nem hajlandó, esetleg pecsétes, írásos kérelemre.

Lapunk október 13-i számában közöltük a »Mit ért az elvtárs ehhez?« c. cikket. Paszt elvtárs válaszát és a szerkesztőség vitazáró megjegyzéseit következő számaink egyikében közöljük.

Megjegyzések egy filmbírálathoz

A „Délmagyarország" október 27-i számában bírálat jelent meg a „Fel a fejjel" c. új magyar filmről. A kritika nagy elismeréssel nyilatkozik mind az írói, mind pedig a színészi teljesítményről. A mi véleményünk az, hogy ezzel az ismertetéssel több ponton vitába lehet és kell bocsátkoznunk, annál is inkább, mert ezzel elősegíthetjük a szocializmus igényeinek megfelelő kritikai műfaj kifejlesztését.

Mindenekelőtt helytelennek véljük azt a bírálói felfogást és gyakorlatot, mely kötelezőnek tartja — főként mai alkotásainkkal kapcsolatosan — a haladó művészi elképzelés és szándék méltatását akkor is, ha a mű elhibázott, s történetileg és esztétikailag meg sem közelíti a a szocialista realizmus követelményeinek kielégítését.

A népszerű bírálat legfontosabb feladata a tömegízlés esztétikai nevelése. A kritikusnak szigorúan le kell mérnie a műalkotásnak mind történelmi-politikai, mind pedig művészi-esztétikai értékét. A Délmagyarország filmbírálója ezt a feladatot nem végezte el kielégítően.

A „Fel a fejjel" c. új magyar film már műfajilag elhibázott alkotás. Ki sem tagadhatja azt az igazságot, hogy az élet komoly, sőt tragikus jeleneteit átszőhetik, tarkíthatják humoros, sőt komikus mozzanatok. Az élet általában mértéktartó az ilyen mozzanatok produkálásában. Természetesen a komikus jellem komoly helyzetekben meggyorsíthatja az objektíve adott komikus lehetőségek kibontakozását, sőt maga is teremthet ilyen helyzetet, de lélektanilag nem indokolt cselekvésre a valóságban normális ember nem képes. A valóság összefüggéseit tükröztető és kifejező realista művészet csak a történetben és jellemekben adott igazságot kiemelő túlzásokig mehet el, ez a művészi túlzás nem azonos az egzotikum és a fantasztikum túlzásaival.

A „Fel a fejjel" c. film legnagyobb gyöngéje éppen az, hogy az összcselekmény egyes mozzanatai egymásnak ellentmondó túlzásokból állnak. Már maga az író vállalkozása roppant nagy: egy tragikus történelmi periódus humoros, sőt komikus lehetőségeinek kiaknázása. Ezt nem sikerült megvalósítania sem az írónak, sem a színészi alakításoknak. Miért? Nem sikerült azért, mert az ábrázolt történelmi periódus nem tartalmaz elég vígjáték-lehetőséget, pontosabban: *az író által teremtett véresen komoly helyzetek nem tudtak szerves összhangra találni a mű erőltetett komédiázásával.* Pedig e történelmi téma tartalmaz szatiralehetőségeket, természetesen elsősorban nem a könnyű műfaj számára, hanem a történelmi hűséghez ragaszkodó és éppen e történelmi periódus társadalmi visszásságaiban a nevetségeset felismerő és azt a szatira eszközeivel leleplező igazi művészet számára. Az igazi szatira az objektive meglévő fonákságok leleplezésének művészete, ezzel szemben *a szatirának az a válfaja, amellyel a „Fel a fejjel"-ben találkozunk, a történelemnyujtotta szatira-problémákat teljesen kikerüli, illetve öncélú bohócjátékkal helyettesíti.* Ez már voltaképpen nem is nevezhető szatirának.

A cikkíró különösen a kivégzési jelenetet tartja sikerültnek. Ugy gondoljuk, hogy az egész film hibái ebben a jelenetben sommázódnak a legjobban. E vérlázító gaztettnek már a történelmi közelsége sem tűrheti el az ábrázolásnak ezt az együgyüségét, mely a tragikus történelmi jelenet komikus feloldásában tárul szemünk elé. A komoly cselekménnyel szerves összefüggésben nem lévő komikum csak a bosszúság érzését válthatja ki a nézőből. El tudjuk képzelni, hogy egy izig-vérig nagy bohóc egy ilyen tragikus helyzetet is fel tud használni arra, hogy gúnyának *mérges* nyilát *megfelelő* helyre lője, de *a nagy tragikus jelenetnek és a szimpla komédiának az a művészietlen kontrasztja, ami Latabár — szerep-diktálta — alakításában elébünk tárul, semmiképpen sem realista művészet.* Ki hiszi el azt, egy kivégzés előtt álló emberről, hogy mielőtt fejbelőnék, kedve támadjon arra, hogy felállítsa eldőlt esernyőjét és leporolja azt. Az ilyen fogás adott esetben lehet a nevettetés eszköze, de itt nem helyénvaló és főként nem a jellem helyzetparancsolta szükségszerű megnyilvánulása.

Ez a kivégzési jelenet történelmileg hamis: nem tudjuk elképzelni, hogy az 1944-es kivégzések közül egy is hasonló módon meghiúsult volna. A nézők úgy érzik, hogy az ilyen művészi jelenetekben az események általánosított képét kapják. A művészileg sűrített kép nem egyedi jelenséget kell, hogy tartalmazzon csak, épp ezért, ha nem foglalja magában az általános legjellemzőbb vonásait, hazugsággá válik, vagy legjobb esetben kuriózumként hat.

Nem igaz az sem, hogy a bamba ellenséget ki tudtuk játszani bűvészláda és vízipisztoly segítségével. *A valóságban nem úgy álltak szemben üldözők és üldözöttek, ahogy azt a film megjeleníti. A harc kemény volt, sok bátorságot és okosságot követelt, s az ellenség is kegyetlen és körmönfont volt s nem annyira ostoba és buta, ahogy a film ábrázolta.*

Latabárnak nem az együgyűt kellett volna alakítania, az ő szerepe többet kíván. Ő a nagy bohóc, aki át tud élni nagy emberi élményeket is, erre irányuló képességét (ha rosszul is) a szerelmi epizód igazolja.

A cikkíró elismeréssel beszél a kivégzési tömegjelenetről. A kivégzéshez felsorakoztatott katonák csoportja tényleg nagyszerű és realisztikus kép. Sajnos, csak realisztikus *állókép,* mely a kontrasztot erősíti, épp a cselekmény rovására, segíti meggyőzni a nézőt arról, hogy mindez, amit Peti produkál, értelmetlenség ebben az összefüggésben, igazolja azt, hogy *a komoly realista művészet és a giccs összeházasítása még felháborítóbb valamit eredményez, mint maga a giccs.*

Pongrácz Imre Müller ábrázolása figyelemreméltó színészi adottságokat sejtet. Artikulációi azt bizonyítják, hogy sokat megértett alakja jelleméből. Alakítása mégis rossz. Ezek a terrorista legények minden hatalmuk ellenére bábokként jelennek meg előttünk, akiket úgy pofozunk, ahogy nekünk tetszik. Miért kellett ezt a vérrel és életáldozattal megsemmisített furfangos ellenséget a játékviaskodásban bábúvá formálnunk? Vagy a színpadon való legyőzésükhöz több erőre van szükségünk? Kétségtelenül több művészi erő kell a gyilkos, művészi csúfolódáshoz, mint az idiótákra való nyelvöltögetéshez.

A szerelmi epizód érzelmes-émelygős jelenetei sem váltanak ki igazi együttérzést a nézőből. Peti ismert, mechanizált bohócfogásai megakadályozzák az igazi részvét megszületését, nem a mindig magát feltaláló, jókedvű bohócot nem tudjuk sajnálni, hanem a latabári bohóctechnika itt különösen sekélyes produkció teszik nyilvánvalóvá a néző előtt, hogy rossz szerepről, rossz szerepjátszásról van szó és semmi másról.

A Délmagyarország cikkírója megállapítja, hogy „ilyen filmekre szükségünk van, hiszen szeretünk szórakozni". *Véleményünk szerint az ilyen filmnek nincs sem politikai, sem esztétikai nevelő ereje.* Akarunk nevetni igazán, szívből-jövően, de azt kívánjuk, hogy a humor is az emberi szív húrjait pengesse meg és ne hazudjon a nevettetés kedvéért, mert ha igazat beszélve nevettet, sokkal mélyebbről szabadul fel belőlünk a kacagás.

KISS LAJOS